

Европейски омбудсман

El Defensor del Pueblo Europeo

Evropský veřejný ochránce práv

Den Europæiske Ombudsmand

Der Europäische Bürgerbeauftragte

et Euroopa ombudsman

Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής

The European Ombudsman

Le Médiateur européen

An tOmbudsman Eorpach

Il Mediatore europeo

Eiropas ombuds

Eiropos ombudsmenas

Az Európai Ombudsman

L-Ombudsman Ewropew

De Europese Ombudsman

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

O Provedor de Justiça Europeu

Ombudsmanul European

Európský ombudsman

Evropski varuh človekovih pravic

Euroopan oikeusasiamies

Europeiska ombudsmannen

■ Ülevaade

Euroopa ombudsman

2008

Hea lugeja!

MUL on hea meel tutvustada teile ombudsmani tegevust kajastavat „Ülevaadet 2008”. Selles uues väljaandes on esitatud lühiülevaade kaebuste esitajate jaoks eelmisel aastal saavutatud kõige olulisematest lahendustest ning möödunud aastal käsitletud peamistest poliitilistest teemadest. Loodan, et see ülevaade aitab teil ombudsmani tööd paremini mõista.

Euroopa Liidu ja selle kodanike lähendamine

Mul on kombeks öelda, et viis, kuidas institutsioon kaebustele reageerib, näitab kõige paremini, kui kodanikukeskne ta on. 2008. aastal lõpetatud juhtumitest 36 % puhul jõudis asjaomane institutsioon sõbraliku kokkuleppeni või lahendas juhtumi. Kaheksat juhtumit võib pidada parima tava näiteks, kuidas tuleks ombudsmani tõstatud probleemidele reageerida. Sellistest eeskujulikest juhtumitest viit on tutvustatud järgmisel kahel leheküljel. Ülejäänud kolm on seotud Euroopa Komisjoniga (juhtum 2672/2008/VL), Euroopa Kohtuga (2448/2008/WP) ning juba kolmandat aastat järjest Euroopa Lennundusohutusalasametiga (893/2006/BU).

Siiski ei olnud kõik reageeringud ombudsmani uurimistele nii eeskujulikud. Komisjon keeldus muutmast oma seisukohta ealise diskrimineerimise juhtumi osas. Nimetatud keeldumine sundis mind esitama Euroopa Parlamendile ainsa 2008. aastal koostatud eriaruande. Olgugi, et uurimiste arv, mille tulemusena pidin tegema ELi institutsioonide aadressil kriitilisi märkusi, langes 44-le (2007. aastal oli neid 55), on neid ikkagi liiga palju. Et aidata kaasa institutsioonide ja asutuste töö parandamisele, avaldasin 2008. aastal oma veebilehel kaks uuringut, milles käsitleti järeelmeetmeid, mida asjaomased institutsioonid on rakendanud vastuseks 2006. ja 2007. aastal tehtud kriitilistele ja lisamärkustele.

Tegevus läbipaistvuse tagamisel

2008. aastal lahendati rekordiline arv juhtumeid (355), millest enamiku puhul võttis lahenduseni jõudmine vähem kui aasta. 2009. aastal võtame eesmärgiks suurendada jõudlust ja lahendada juhtumid veelgi kiiremini. Valdav osa 2008. aastal algatatud juhtumitest olid seotud kaebusega läbipaistvuse puudumise kohta (36 % juhtumitest). Kõikidel sellistel puhkudel soovitasin ma ELi institutsioonidel ja asutustel tagada oma töö avatus. Mõne juhtumi puhul tuli arvestada andmekaitsega seotud probleemidega, millega seoses oli paratamatult vaja leida tasakaal privaatsuse ja läbipaistvuse vahel. Mitmel korral konsulteerisin Euroopa andmekaitseinspektoriga, kelle nõuannetest oli palju abi.

Läbipaistvuse seisukohalt eriti oluline oli 2008. aastal esitatud komisjoni ettepanek muuta ELi reegleid üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele. Väljendasin muret selle muidu asjaliku ettepaneku mõnede aspektide suhtes ning julgustasin Euroopa Parlamenti kasutama oma kaasseadusandja rolli kodanike jaoks parima lahenduse leidmiseks. Minu panuseks sellesse arutellu oli ka Euroopa ombudsmanide võrgustiku kolleegide seas läbi viidud võrdlev uuring, milles käsitleti liikmesriikide parimaid tavasid seoses üldsuse juurdepääsuga andmebaasides olevatele dokumentidele. Uuringu tulemuste põhjal tegin konkreetsed ettepanekud, kuidas muuta ELi reegleid üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele.

Teeninduskultuuri parandamine

2008. aastal registreeris ombudsman kokku 3 406 kaebust. Nagu alati, püüdsime selle poole, et ombudsmani teenustest oleksid teadlikud kõik, kellel võib kunagi kaebusi tekkida. Selleks, et anda ettevõtetele, valitsusvälistele ja muudele organisatsioonidele, kes on ombudsmani teenuseid varem suhteliselt vähe kasutanud, teada, mida me saame nende heaks teha, viisime nende hulgas läbi omaalgatusliku uurimise komisjoni tehtavate maksete õigeaegsuse kohta.

Registreeritud juhtumitest 80 % puhul saime kaebuse esitajaid aidata, algatades juhtumi uurimise, edastades selle pädevale asutusele või andes nõu, kuhu pöörduda.

Euroopa ombudsman uurib kaebusi haldusomavoli kohta Euroopa Liidu institutsioonides ja asutustes. Ombudsmanile võivad kaebuse esitada kõik ELi liikmesriikide kodanikud, elanikud, ettevõtted ja ühendused. Ombudsman pakub võimalust lahendada ELi ametkondadega tekkinud probleeme kiiresti, paindlikult ja tasuta.

Lisateavet ELi 23 ametlikus keeles leiab aadressilt www.ombudsman.europa.eu, kus on esitatud käesolev ülevaade, selles nimetatud juhtumid ning 2008. aasta aruanne (inglise keeles kättesaadav alates aprillist 2009 ning kõikides ametlikes keeltes alates juulist 2009).

Sagedane nõuanne oli võtta ühendust Euroopa ombudsmanide võrgustiku vastava liikmega. Võrgustiku piirkondlikud ombudsmanid kohtusid novembris Berliinis, et arutada, kuidas kodanikele pakutavaid teenuseid üheskoos parandada. Jätkasin ka kohtumisi liikmesriikide ja ELi institutsioonide ja asutuste ametnikega, et julgustada neid võtma kodanikega suhtlemisel omaks teatud teeninduskultuuri. Selles vallas võib suurimaks saavutuseks lugeda vastastikuse mõistmise memorandumit allkirjastamist Euroopa Investeerimispanka presidendiga ning ELi asutustega sõlmitud kokkulepet võtta kasutusele Euroopa hea haldustava eeskiri.

2008. aastal toimus veel üks tähtis areng seoses ombudsmani põhikirja läbivaatamisega. Tänu tehtud muudatustele võivad kodanikud olla kindlad, et ombudsman suudab nende kaebusi ilma piiranguteta põhjalikult uurida. Mul on hea meel, et saan 2009. aastal jätkata oma tööd kodanike hüvanguks selle veelgi tugevama mandaadi alusel.

Strasbourg, 31. jaanuar 2009

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

Valik 2008. aasta juhtumitest

AASTAL 2008. hõlmasid ombudsmani uurimised erinevaid valdkondi alates läbipaistvusega seotud probleemidest kuni institutsionaalsete ja poliitiliste küsimusteni ning komisjoni rollini asutamislepingu täitmise järelevalvajana. Uuriti ka avatud konkursside ja ametikohtade täitmisega seotud probleeme, personaliküsimusi, lepingutega seotud vaidlusi ja pakkumiskutseid. Järgnevalt on esitatud mõningad näited nende uurimiste kohta, sealhulgas viis kaheksast eeskujulikust juhtumist 2008. aastal.

Läbipaistvuse puudumine

→→→ **Euroopa Personalivaliku Amet (EPSO)** oli nõus avalikustama kandidaatide palvel valikumenetluses kasutatud hindamiskriteeriumid ning tooma igäühe hinded eraldi välja. Sellele eelnes ombudsmani algatatud uurimine ning hiljem sai EPSO sellise läbipaistva lähenemise eest ombudsmanilt kiita (OI/5/2005/PB).

→→→ Juhtumi 754/2007/BU puhul reageeris **Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF)** konstruktiivselt taotlusele tagada juurdepääs dokumentidele. Väljastades asjaomasest aruandest kaks varianti – ühe kaebuse esitaja isiklike andmetega ja teise ilma

nendeta – järgis amet eeskirju ELi dokumentidele juurdepääsu tagamise kohta, kuid näitas samal ajal üles ka kodanikukeskset lähenemist.

Ombudsman kritiseeris komisjoni selle eest, et viimane pole suutnud luua terviklikku registrit enda koostatud ja saadud dokumentide kohta. Kriitika põhines kaebusel, mille oli esitanud Briti valitusväline organisatsioon Statewatch. Kuna komisjon oleks pidanud looma registri juba 2002. aastal, kutsus ombudsman komisjoni üles kiiresti tegusema ning Euroopa Parlament toetas ombudsmani üleskutset oma resolutsiooniga (3208/2006/GG).

Lepingutest tulenevad vaidlused

→→→ Ombudsman kiitis **komisjoni** konstruktiivse lähenemise eest seoses kahe juhtumiga, mis olid seotud lepingust tuleneva vaidlusega. Juhtumi 3490/2005/(ID)PB puhul, mis käsitles maksevaidlust Itaalia ettevõttega seoses ELi projektiga, mille käigus varustati ümberasustatud inimesi Libeerias veega, oli komisjon kogu menetluse vältel põhjalik ja konstruktiivne ning aktsepteeris isegi nii enda talituste kui ka kaebuse esitaja tuvastatud asjaomased

täiendavad maksed. Selle tulemusel maksti Itaalia ettevõttele enam kui 100 000 EUR.

→→→ Juhtumi 3784/2006/FOR puhul, mis käsitles teadus- ja arendustegevusega seotud lepingut keemiatehnika valdkonnas, nõustus **komisjon** maksma 54 000 EUR. Sellele eelnes ombudsmani palve vaadata uuesti üle otsus, mille alusel keeldus komisjon seda summat maksmast, sest ei olnud saanud õigeaegselt lõplikke kuluaruandeid.

Probleemid rikkumiste kohta esitatud kaebustega

Ombudsmani uurimiste käigus tulid ilmsiks mitmed probleemid seoses viisiga, kuidas komisjon tavatseb lahendada rikkumiste kohta esitatud kaebusi. Juhtumi puhul, milles käsitleti Hispaania õigusakte kapitalimaksu suurendamise kohta, kritiseeris ombudsman komisjoni selle eest, et viimane oli liigselt viivitanud ja jätnud kaebaja piisavalt teavitamata oma otsusest algatada ametlik

rikkumismenetlus. Ombudsman tegi ettepanekuid selle kohta, kuidas komisjon võiks oma menetlust paremaks muuta (3737/2006/(BM)JMA). Komisjoni kritiseeriti ka selle eest, et ta ei suutnud esitada piisavat ja asjakohast selgitust selle kohta, miks ta oli otsustanud lõpetada juhtumi, mis käsitles võimalikku ühenduse keskkonnaõiguse rikkumist seoses ühe ringsõidutee projektiga Itaalias (1962/2005/IP).

Võimalik ealine diskrimineerimine tööle võtmisel

Belgia vabakutseline tõlk, keda institutsioonid olid palganud erinevatele kohtumistele rohkem kui 35 aasta vältel, esitas ombudsmanile kaebuse pärast seda, kui talle 65 aastaseks saades enam tööpakkumisi ei tehtud. Ombudsman kinnitas, et tegemist oli ealise diskrimineerimisega ja vastuseks sellele muutis parlament oma tava (186/2005/ELB). Samas ei suutnud komisjon piisavalt põhjendada, miks ta kohtles üle 65-aastaseid tõlke teisiti ning keeldus oma tavasid muutmast. Kuna tegemist oli olulise põhimõttelise küsimusega, siis esitas

ombudsman parlamendile selle kohta eriaruande (185/2005/ELB).

→→→ Väidetava ealise diskrimineerimise juhtumi puhul **nõukogus**, ei tuvastanud ombudsman diskrimineerimist. Ometi nõustus nõukogu maksma 1 000 EUR vallandustasu ebamugavuste ja stressi eest, mida kaebuse esitaja oli kannatanud. Nõukogu oli kaebuse esitajale alguses pakkunud aastast lepingut, kuid muutnud lepingu tingimusi pärast seda, kui saadi aru, et kaebuse esitaja saab perioodi jooksul 65 aastaseks (1162/2007/FOR).

Milline oli kaebuste ja uurimiste arv?

AASTAL 2008. registreeris ombudsman 3 406 kaebust (2007. aastal 3 211) ning algatas 296 uurimist (2007. aastal 309). Aasta jooksul lõpetati 355 kaebuse uurimine (2007. aastal 348). Kokku tegeles ombudsman rohkem kui 7 700 kaebuse ja teabenõudega.

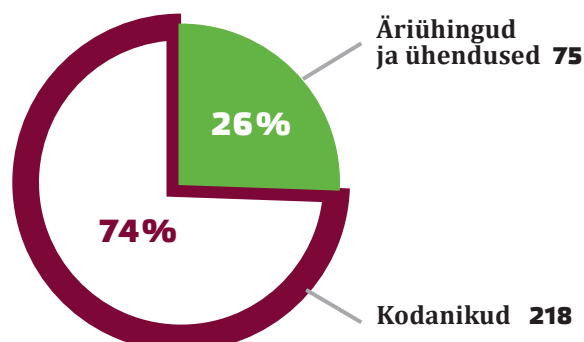
Milliseid meetmeid on ombudsman võtnud?

Peaaegu 80 % menetletud juhtumite (2 643) puhul suutis ombudsman kaebuse esitajat aidata uurimise algatamisega, juhtumi edastamisega pädevale asutusele või andes nõu, kelle poole pöörduda.

MÄRKUS Mõningatel juhtudel anti kaebuse esitajale rohkem kui vaid ühte tüüpi nõuandeid. Seetõttu on juhtumite koguprotsent suurem kui 100.

Mis puutub edastamise ja nõustamise, siis suunati 55 % kaebustest Euroopa ombudsmanide võrgustiku mõnele liikmele, s.t riiklikule või piirkondlikule ombudsmanile liikmesriigis, või Euroopa Parlamendi petitsioonikomisjonile. 17 % kaebustest edastati Euroopa Komisjonile, samas kui 36 % kaebuste puhul julgustati kaebuste esitajaid võtma ühendust muude asutustega, näiteks SOLVITiga, kes tegeleb probleemidega, mis tekivad siis, kui riigiasutused on valesti kohaldanud siseturu õigusakte.

Uurimise algatamiseni viinud kaebuste allikad

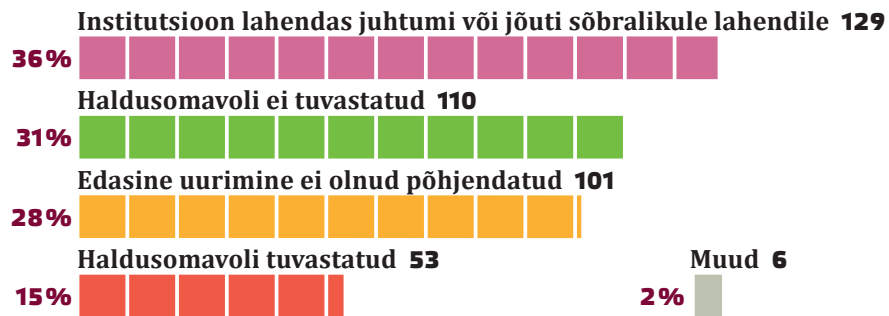

Läbiviidud uurimiste tulemused

2008. aastal lõpetatud 129 juhtumi puhul loeti positiivseks tulemuseks see, kui asjaomane institutsioon aktsepteeris sõbralikku lahendit või lahendas arusaamatuse. Haldusomavoli ei tuvastatud 110 juhtumi puhul. 41 juhtumi puhul tegi ombudsman lisamärkusi, et aidata edasist tööd paremaks muuta. Haldusomavoli tuvastati 53 juhtumi korral: neist kaheksa puhul aktsepteeris asjaomane institutsioon soovitusettepanekut, ühe puhul esitati parlamendile eriaruanne ja 44 juhtumit lõpetati kriitilise märkusega.

■ = 10 juhtumit

MÄRKUS
Mõningatel juhtudel lõpetati uurimine kahel või enamal põhjusel. Seetõttu on juhtumite koguprotsent suurem kui 100.

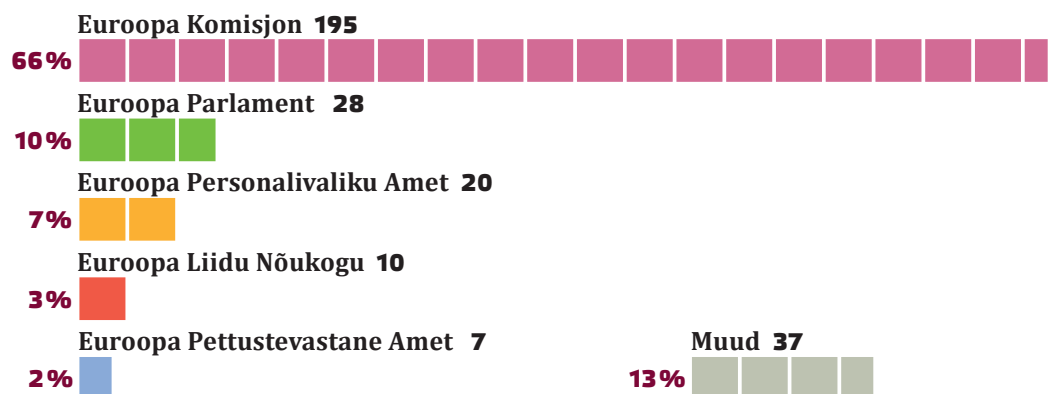

Milliste institutsioonide ja asutuste suhtes uurimisi läbi viidi?

Enamik 2008. aastal algatatud uurimisi oli seotud Euroopa Komisjoniga (66%). Kuna komisjoni näol on tegemist ühenduse peamise institutsiooniga, kes teeb kodanikele otseselt mõju avaldavaid otsuseid, siis on üsna ootuspärane, et ta on ka kodanike kaebuste peamine sihtmärk.

■ = 10 juhtumit

MÄRKUS
Mõningatel juhtudel hõlmas uurimine kaht institutsiooni. Seetõttu on juhtumite koguprotsent suurem kui 100.

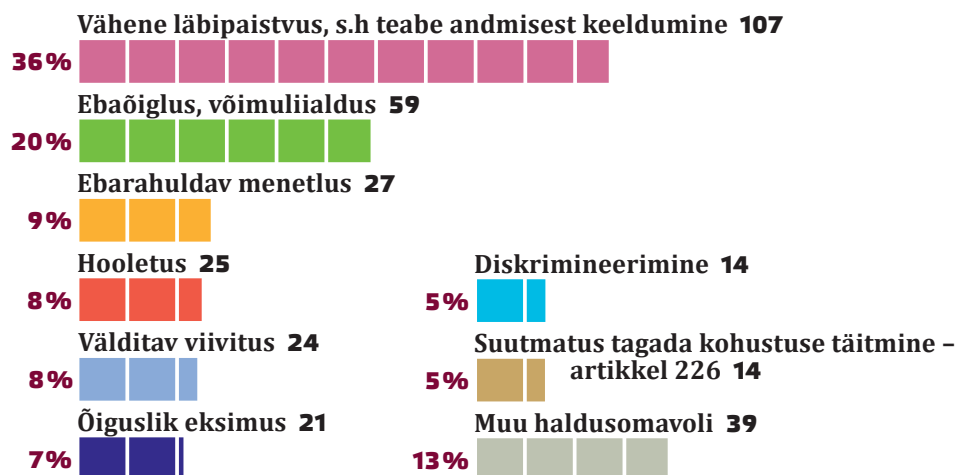

Millist liiki haldusomavoli uuriti?

Haldusomavoli tekib siis, kui institutsioon ei tegutse vastavalt seadusele, ei järgi hea haldustava põhimõtteid või rikub põhiõigusi. Kõige sagedasem süüdistus haldusomavoli suhtes, millega ombudsman 2008. aastal tegeles, oli vähene läbipaistvus (36% algatatud uurimiste puhul).

■ = 10 juhtumit

MÄRKUS
Mõningatel juhtudel uuriti ühe uurimise käigus kahte või enamat väidetavat haldusomavoli liiki. Seetõttu on juhtumite koguprotsent suurem kui 100.

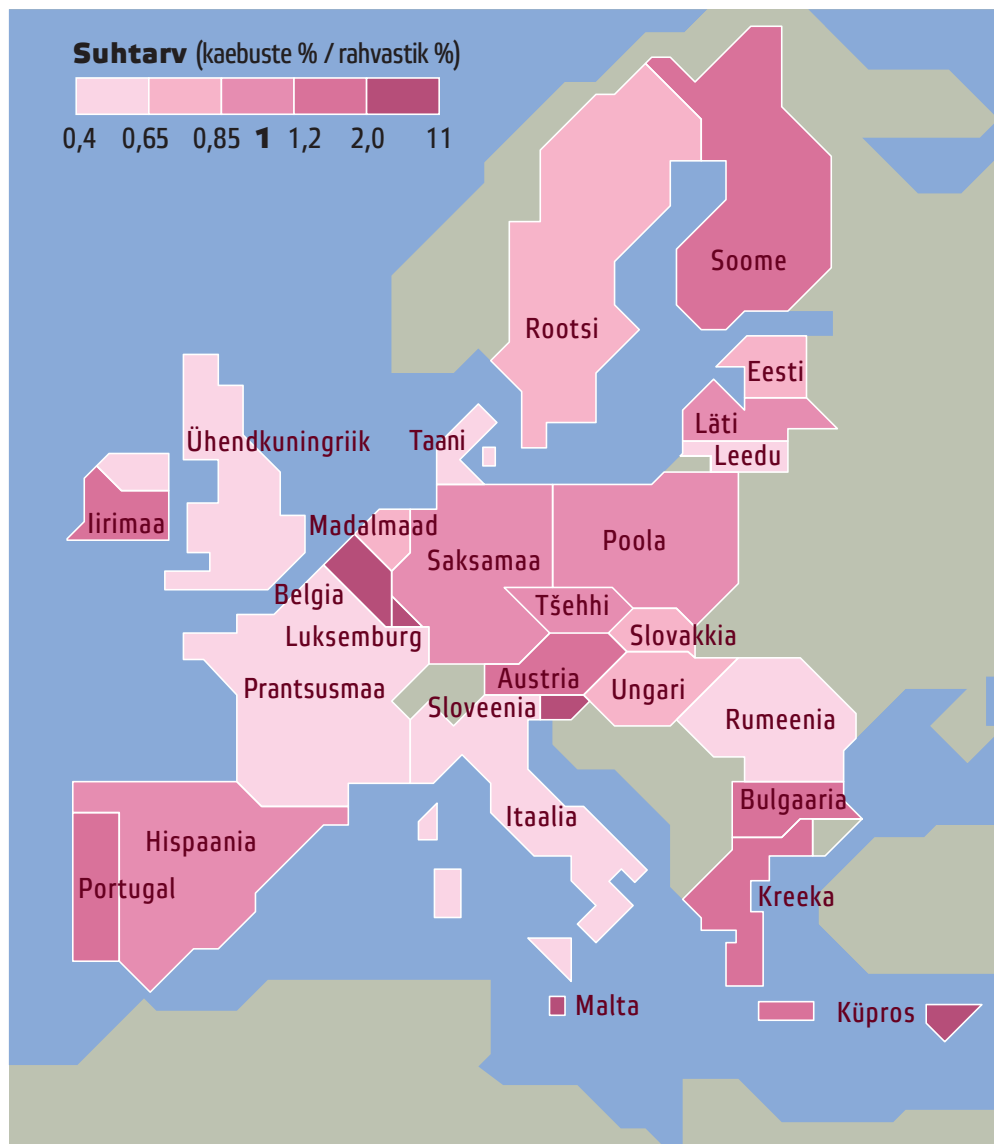

Kellelt saadi kaebusi?

MÄRKUS Kaebuste suhtarv on saadud igast liikmesriigist laekunud kõikide kaebuste protsendi jagamisel liikmesriigi rahvaarvu osakaaluga kogu ELi rahvastikust. Kui saadud arv on suurem kui 1, siis näitab see, et asjaomane riik on esitanud ombudsmanile rohkem kaebusi, kui võinuks riigi rahvaarvu põhjal eeldada.

Riik	Juhtumit
Saksamaa	546
Hispaania	352
Poola	270
Prantsusmaa	240
Belgia	229
Itaalia	219
Ühendkuningriik	197
Kreeka	110
Austria	108
Rumeenia	97
Portugal	95
Madalmaad	78
Bulgaaria	74
Tšehhi	66
Rootsi	52
Soome	49
Ungari	46
Iirimaa	45
Sloveenia	41
Malta	36
Küpros	35
Luksemburg	33
Slovakkia	29
Taani	23
Läti	18
Leedu	11
Eesti	7
Muud	221
Teadmata	79

Järgmiselt kaardilt on näha, millise tõenäosusega esitavad Euroopa ombudsmanile kaebuse ühe või teise liikmesriigi elanikud. See põhineb iga liikmesriigi kaebuste arvu ja rahvaarvu suhtel. Esitatud on ka iga liikmesriigi kaebuste absoluutarv.

Euroopa ombudsman

1 Avenue du Président Robert Schuman
 CS 30403
 67001 Strasbourg Cedex
 PRANTSUSMAA
 Tel +33 3 88 17 23 13
 Faks +33 3 88 17 90 62

→→→ www.ombudsman.europa.eu

© Euroopa ühendused, 2009

Hariduslikel ja mittekaubanduslikel eesmärkidel paljundamine on lubatud, tingimusel et viidatakse allikale.

Pierre Roesch typographie, Strasbourg

Printed in Luxembourg

Trükitud CyclusPrint, kvaliteetsele trükipaberile, mis on toodetud üksnes ümbertöödeldud paberjätmetest.

QK-AD-09-001-ET-D · ISSN 1831-3566